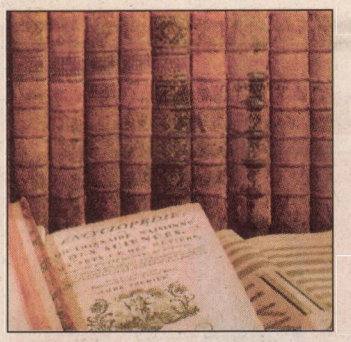

Az Új Szó ingyenes melléklete

Könyvjelző

2006. június 22. 5. évfolyam 6. szám

Színes képriportunk a 77. Ünnepi Könyvhétről

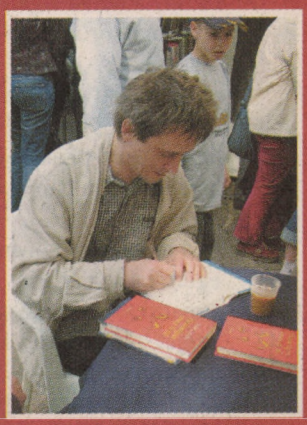

Háy János

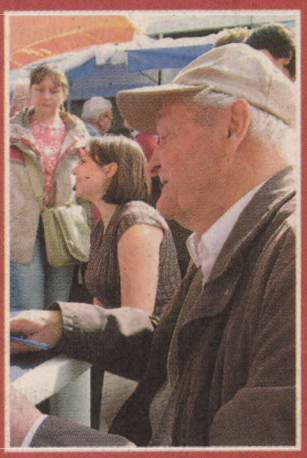

Kányádi Sándor

Kornis Mihály

8–9. oldal

A HÓNAP VERSE

vajon mit?

vajon mit olvas a tehén
legelészés közben?
bizony a tehén legelészés
közben a török és a teheneket
olvassa.
és vajon mit olvas az őzike
a repceföldön?
az őzike a repceföldön bizony
a bambit és a bambi és gyermekeit
olvassa.
és a macska mit olvas
egérrel a szájában?
a macska, egérrel a szájában,
a tejet lefetyelve a kacor királyt olvassa,
természetesen.
és a róka? a róka? a róka
bizonyára sok mesét olvas,
de alkonyatkor már évek óta
kizárólag a rókatárgyat olvassa.
és vajon mit olvas a gólya,
„fészke magasában"?
a gólya elsősorban a gólyakalifát
olvassa, babitstól,
aztán meg tompa mihály verseit,
egy csomó szerelmes regényt,
egész könyvtára van a fészekben!
és vajon mit olvas a légy?
a légy éppen ezt a verset olvassa,
de nem, ez a légy nem is olvas,
ez ír, ahogy nézem,
most tette ki épp a pontot
erre az i betűre,
és már le is csaptam.

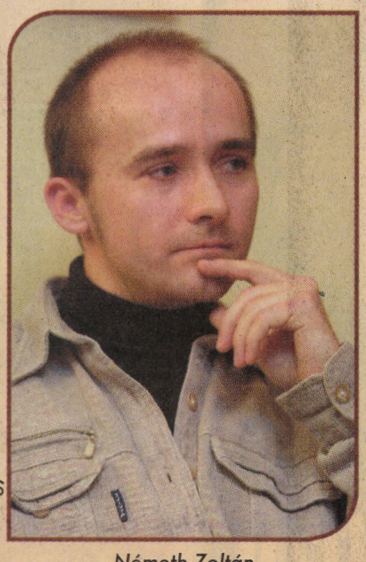

Somogyi Tibor felvétele

Németh Zoltán
(1970. VI. 26.)
Ipolybalog

ÚJ KÖNYVÜNK

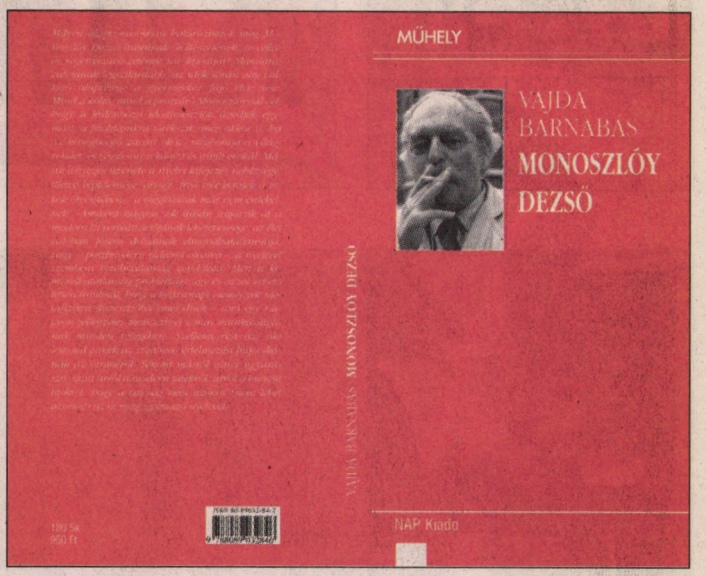

Vajda Barnabás
Monoszlóy Dezső
Nap Kiadó

A könyv végigolvassa Monoszlóy Dezső alkotásait és az őket kísérő recepciót, s néhány átfogó értelmezési szempont alapján összegzi a művész költői, valamint novella- és regényírói munkásságát. Könyvészeti összefoglalóval, gazdag képanyaggal. A Műhely kismonográfia-sorozat kilencedik darabja. Fűzve, 236 old., 10,5x18,5 cm; **bolti ár:** 180 Sk; **kedvezménnyel:** 160 Sk

Címlapsztori

(Ami a címlapról és a képriportból kimaradt.) Jólesik elvegyülni olyan embertömegben, mely láthatóan könyvek és írók után kutat, s közben azért éli a mindennapjait. Egyáltalán, beleszagolni ebbe a nagy büdös Budapestbe könyvhét alkalmával, egy napos (először esős, aztán napos, aztán megint esős) szombaton. S latolgatni a Vörösmarty tér meg a Ráday utca közt, vajon mi változott a tavalyi meg az azelőtti meg a még korábbi könyvhetekhez képest. Mert valami változott, nyilván nem csak az ember, ahogy egyre öregebb lesz, és egyre kevesebb könyvet vesz, vigasztalja bár magát, hogy annyit már úgysem olvashatna. És ellenben: továbbra is jó érzés megvenni és olvasni a könyvheti szombaton a pénteki ÉS-t, benne a megnyitók szövegével (Parti Nagy Lajoséval és Kovács András Ferencével), a könyvheti könyvek listájával, Csuhai István nagyon-nagyon jó elemzésével (Az ÉS könyve a könyvhéten – Esterházy Péter: Utazás a tizenhatos mélyére). Amúgy is minden oldalról írók-költők néznek vissza az emberre: a könyves újság címoldaláról Parti Nagy, a tévéműsoréról Kőrösi Zoltán – a 168 Órában már lapozni kell a Kultúra rovatig. A sátrak közt (és előtt és mögött meg benn) írók minden mennyiségben. Kukorelly beül a műanyag kempingszékbe, és így is feltűnő. Rácz I. Péter állva mosolyog. Kisvártatva állunk a leghosszabb sorban, türelmesen, de azért aggódva. Egyszer csak az ember felesége mellett elsuhan Gyurcsány két füldugós testőrrel. A hangszórókat pedig zacskóval védik az esőtől – nem is hall az ember semmit a műsorból (program?) még a pódium előtt sem. Messze még az író úr. Az ember az előtte álló fiatal nőt hallja, ahogy az idősebbhez, talán az anyjához szól, kezében könyvvel hadonászva: „Most vettem, és estig el is akarom olvasni." Mire az anyaféle: „Én meg estig kimosok, a fehéreket legalábbis." Alighanem esni fog. De jó Görözdi Judit finom mosolyával. Valamint könyvek minden mennyiségben. Meg hangoskönyvek, azaz lemezre olvasott, s onnan hallgatható könyvek. Nem árt, ha az író jó olvasó is, mondja az ember felesége. Meg ha a feleség jó olvasó, gondolja az ember, hazafelé az úton.

(Csanda Gábor)

Taps a szerzőnek. Balról jobbra: H. Nagy Péter irodalomtörténész, Jozef Cseres művészetteoretikus, Juhász R. József performer (Szabó Péter felvétele)

Zenei szimulákrumok

2006. május 25-én az érsekújvári Lavazza Irodalmi Kávéházban mutatták be Jozef Cseres *Zenei szimulákrumok* című munkáját, melyet Pénzes Tímea fordított szlovákról magyar nyelvre. Az est Kecskés Ildikó rendezvényszervező bevezető soraival vette kezdetét, ezután H. Nagy Péter vette át a szót, aki körvonalazta Jozef Cseres teljesítményét, majd elmélyült beszélgetést folytatott a szerzővel a könyv témájáról: a John Cage utáni kísérleti zenéről, tágabban a huszadik század második felének művészeti kezdeményezéseiről, a szimulákrum-kultúráról. Az eszmecserében közreműködött Juhász R. József, aki tolmácsolta Jozef Cseres válaszait. A több nyelven zajló beszélgetés során olyan teoretikus kérdések is szóba kerültek, melyek alapos, de a hallgatóság számára is érthető megvilágítása nagyban hozzájárult a rendezvény maradéktalan sikeréhez. (hnp)

„Olvashatatlan könyv – hallgathatatlan zenéről." Így aposztrofálja könyvét a szerző. E sokértelmű, önironikus kijelentés a kötetbemutató egyik vezérfonalaként szolgált, s mint kiderült, szó szerint megállja a helyét: a főszöveg alatt áttűnő halványabb szövegrészek valóban csak töredékesen férhetők hozzá, a szóban forgó zenei alkotások legtöbbje pedig valóban az emberi fül számára érzékelhetetlen – ám különböző technikákkal mégis hozzáférhetővé alakított – hangokból, zajokból építkezik.

A kopjafa mint nemzeti jelkép

Amikor Liszka József kedves barátommal közreadtuk a Néprajzi Múzeum tudománytörténeti kiadványsorozatában két kiváló szlovákiai magyar néprajzi gyűjtő tanárember rajzgyűjteményének anyagát (Thain János – Tichy Kálmán: *Kisalföldi és gömöri népi építészet.* Series Historica Ethnographiae 4. Budapest, 1991), melyben a két világháború közötti építészeti emlékek (házoromzatok, kapufélfák) sorában több XIX. század végi faragott fejfát is megörökítettek, egyáltalán nem gondoltuk, hogy alig másfél évtized múlva egy egész monográfiára való anyagról lehet számot adni.

A magyarországi néprajztudományban napjainkban mind nagyobb szerepet kap a jelenkutatás, a városnéprajz, továbbá a rendszerváltozást követően a nemzeti jelképkutatás. Mindezen kutatási területet egyetlen munkában valósítja meg L. Juhász Ilona, aki impozáns kötettel lepte meg a szakterületet (*„Fába róva, földbe ütve..." A kopjafák/emlékoszlopok mint a szimbolikus térfoglalás eszközei a szlovákiai magyaroknál.* Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központ – Lilium Aurum Könyvkiadó, Komárom – Dunaszerdahely, 2005). A szerző nem kevesebbre vállalkozott, mint annak a különös jelenségnek a feltérképezésére, amely az utóbbi másfél évtizedben a mind elterjedtebbé váló kopjafaállításként jelent meg az egész Kárpát-medence területén, és sajátosan magyarságszimbólumként szerepel a köztudatban. Noha a faragott fejfa hagyományosan a protestáns halottkultusz tárgyi eleme volt egykor, melyről széles körű néprajzi irodalommal rendelkezünk, jelenkori vizsgálata terén a kötet szerzője jár az élen.

Annál is különösebb a dél-szlovákiai magyar lakosság körében a kopjafaállítás kultusza, mert a múltban ezen a területen meglehetősen ritkának számított, sokkal inkább a Székelyföldre volt jellemző. A kötet természetesen nem a temetői síremlékállítást vizsgálja, hanem minden olyan alkalom számbavételére törekszik, melynek során kopjafát emeltek. A több mint egy évtizeddel ezelőtt elkezdett rendkívül kiterjedt kutató- és dokumentációs munka a komáromi Etnológiai Központban a Nemzeti Jelképek Adattárának létrehozását eredményezte, melynek bővítése e könyv megjelenését követően is fáradhatatlanul tovább folyik.

L. Juhász Ilona terjedelmes fejezetben foglalkozik a kopjafa nemzeti jelképként való megjelenésével és elterjedésével a szlovákiai magyarság körében. Megállapítása szerint ebben lényeges és meghatározó szerepet játszott a szlovákiai magyar értelmiségnek a magyarországihoz hasonló különös érdeklődése Erdély és a Székelyföld iránt. Noha a harmincas évek végén ez a vonzódás jobbára a publicisztika területén jelentkezett, az 1980-as évek végétől már egyértelműen az emlékállításban nyilvánult meg. A szerző fontos megállapítása: „A kopjafaállítással a magyarok Kárpát-medencei összetartozását is ki akarták fejezni, mivel azt etnikus specifikumként, a magyar tárgykultúra máig fennmaradt egyik legősibb elemének tekintették. Olyan emléket kívántak tehát [...], ami megkülönbözteti a magyarokat a Szlovákiában élő többi nemzettől és egyben az »ősi magyar« hagyományokhoz való kötődést is kifejezi."

Amint az alapos tárgytörténeti vizsgálódásból kiderül, az első nemzeti szimbólum szerep-

körrel rendelkező kopjafát meglehetősen korán, 1977-ben állították fel egy művelődési tábor emlékezetéül a Komárom melletti autóskemping területén. Majd 1989-ig jobbára a honismereti táborok emeltek időnként ilyen emléket, melyeket azonban az akkori hatalom nagyobb részben felszámolt. Az 1990-es években viszont a kopjafa meghatározó jelentőségű nemzeti szimbólummá vált a magyar kisebbség körében, és azóta is alapvetően a közösségi emlékezés jeleként szerepel többnyire a történelmi évfordulók alkalmából. Ennek számos példájával szolgál a szerző. Különösen tanulságos annak fejtegetése, hogy a kopjafák miként hatnak a temetői síremlékek megformálására, mind több példa van a kereszttel jelölt kopjafák emelésére katolikus síremlékként.

A sokrétű tárgyvizsgálat kiterjed a kopjafák formájára, anyagára, tartósításának változó technikájára, majd a díszítő ornamensek és szimbólumok változataira, valamint a feliratokra, melyek rendszerint az emlékállítás alkalmaival függnek össze, mint pl. az 1848-as emlékoszlopokon gyakori a huszár vagy a kard ábrázolása és az ennek megfelelő hazafias felirat.

Terjedelmes fejezetben foglalkozik L. Juhász Ilona a kopjafák készítőivel, az általuk alkalmazott technikai eljárásokkal, díszítőstílusukkal, továbbá nyomon követte és térképre vetítette alkotásaik földrajzi elterjedését. Megállapítása szerint amíg 1989-ig a kopjafakészítés kalákamunkában képzőművészek irányításával folyt, újabban erre a munkára specializálódott üzleti vállalkozás hálózza be Dél-Szlovákia magyar lakta területeit.

A kopjafaállítás élményszerű leírásából kiderül, hogy a rendszerváltás után lényegesen megváltozott az avatási ünnepség, melyben mind nagyobb szerepet kapnak a politikusok és az egyházak, továbbá egyre gyakrabban hangzik el a magyar himnusz, és elmaradhatatlan mozzanat a koszorúzás. Tanulságos a szlovákok és a hivatalos politika viszonyulásának elemzése a kopjafához, amit többnyire kizárólag magyar jelképnek tartanak; a szlovák lakosság zöme közömbös iránta, és egyre ritkább az ellenséges megnyilatkozás. A tárgy elterjedésében viszont meghatározó szerepet játszik a média, melynek köszönhetően mind nagyobb területen hódít teret a kopjafa nemzeti szimbólumként. A szerző végezetül áttekintést nyújt az európai és más kontinensen élő magyarok körében előforduló kopjafáról, aminek alapján joggal sorolja azt a magyarságszimbólumok közé, mert indoklása szerint nem csupán a Kárpát-medence magyar lakta vidékein és Európában, hanem a más földrészeken élő szórványmagyarság körében is megtalálható, mégpedig egyértelműen nemzeti szimbólum szerepkörben. Egyetérthetünk a szerzőnek azzal a lényeges megállapításával, mely szerint a kopjafa a szimbolikus térfoglalás eszköze és az etnikus határ kijelölője.

Külön is méltatást érdemel a Függelékben közölt rendkívül terjedelmes dokumentációs anyag, mely helységenként rögzíti az ott található kopjafákat, leírásuk és feliratuk részletes közlésével, amihez gazdag fénykép-dokumentáció is csatlakozik, jól használható, egyértelmű kereszthivatkozásokkal.

Meggyőződésem szerint L. Juhász Ilona könyve nemcsak a szlovákiai magyarság számára nyújt identitást erősítő hasznos olvasmányt, hanem a magyarországi szaktudomány és művelt nagyközönség érdeklődését is joggal felkelti ez a hiánypótló munka.

Selmeczi Kovács Attila

Felvidéki népviseletek babákon

A néprajz három területe: a néptánc, népzene, népművészet (ennek keretében elsősorban a népviselet) iránt volt mindig a legnagyobb érdeklődés az értelmiségiek és az átlagemberek részéről. Általában a néprajz kifejezés kapcsán a laikusok zöme mind a mai napig szinte csupán erre a három területre aszszociál. A Csemadok keretében az 1950-es években megindult néprajzi kutatásokban is domináns szerepe volt e területeknek, hiszen a néptánccsoportok számára tánc- és zenei anyagot kellet gyűjteni, de fontos szerepe volt a viseletkutatásnak is, hiszen a csoportok számára viseleteket kellett varrni, hogy a különböző fellépések, fesztiválok és versenyek alkalmával minél „autentikusabbnak" hasson a produkció. A Csemadok KB képes hetilapjában, a *Hét*ben 1976-ban egy gazdag képanyaggal illusztrált sorozat indult, amely a szlovákiai magyar tájak népviseleteit mutatta be, egyszersmind jelentősen ösztönözve és elősegítve is a viseletkutatást. A népviselet iránti nagy érdeklődésnek másik tanúbizonysága volt a *Nő* című hetilapban több mint húsz évvel ezelőtt közzétett felhívás, amely népviseletekbe öltöztetett babák készítésére buzdította az olvasókat, vagyis arra, hogy készítsék el a helyi viselet kicsinyített mását. Bár néhány baba elkészült, a kezdeti lelkesedés rövidesen alábbhagyott. A téma akkor vált ismét időszerűvé, amikor a szlovákiai magyar óvodapedagógusok 1996-ban egy Székesfehérvárott rendezett tanácskozás kísérőrendezvényeként megvalósult kiállításon találkoztak a kézdivásárehelyi múzeum népviseletbe öltöztetett babáival. Hazatérve egy lelkes pedagóguscsoport, amelynek kezdettől fogva Szobiné Kerekes Eszter búcsi pedagógus volt a motorja, hozzáfogott, hogy megvalósítsa azt a tervet, amelyet annak idején a *Nő*ben indítványoztak a kezdeményezők. Azóta 10 év telt el, s ezalatt az idő alatt nem csupán az egykori álmot sikerült megvalósítani, hanem 150 kiállításon be is mutatták a közben egyre bővülő anyagot. Végigvándoroltatták Szlovákia magyar lakta vidékein, de eljutottak számos magyarországi településre, többek közt a Budapesti Nemzetközi Vásár Európa pavilonjába (2000-ben), valamint a magyar hét keretében a hannoveri EXPO 2000 Világkiállításon is szerepelt.

A kiállítás anyagát a budapesti Folkart Hungary Népművészeti és Házipari Szövetkezet által készített babákon bemutatott viseletek képezik. Összesen 11 néprajzi tájegység 29 viseleti csoportját vehetik szemügyre az érdeklődők 41 községből. Ötletes megoldás, hogy a babákból imitált kis családok segítségével nem csupán a női és férfiviseletet prezentálják, hanem a gyermekruházkodást is. Több tájegységnél azt is szemléltetik, milyen módon kötötték magukhoz az asszonyok egykor a csecsemőket, s mibe öltöztették őket. A viseletek kicsinyített mását általában helyiek készítették, vagy pedig azok az amatőr néprajzgyűjtők, akik ezzel a témával foglalkoztak.

A szóban forgó kiállítás anyagát találhatják meg az érdeklődők az AB-ART Kiadó gondozásában a közelmúltban megjelentetett színes albumban (*Felvidéki népviseletek babákon*), amelynek összeállítója Szobiné Kerekes Eszter. A jó minőségű felvételek Mester Tibor munkáját dicsérik.

A babák kis méretéből adódóan néhány viseleti elem aránytalanul nagyra sikeredett (pl. a magyarbődi menyasszony nyaklánca, de a fiúcska kockás inge is eléggé kirí a sorból és a bodrogszerdahelyi férfi szőttes kötényén is aránytalanul nagy a ráhímzett rózsaszál). Több viseleten dominánsan van jelen a piros-fehér-zöld magyar nemzeti szín (pl. Zsére esetében), de hangsúlyosan jelennek meg ezek a színek a nagykéri kislány ruházatán is. Legszembetűnőbb a felsőszemerédi kislány „magyaros viselete", ahol a piros-fehér-zöld színek mellett a párta is megjelenik. Ez az öltözet egyértelműen a 20. század első évtizedeiben, elsősorban a magyar főúri körökben divatos stilizált, ún. magyaros viselet hatását tükrözi.

A kötet jó alapot szolgáltat a párhuzamos különidejűség megfigyelésére is. (Ezt a fogalmat Hermann Bausinger német kutató honosította meg a néprajztudományban. Lényege, hogy ugyanabban az időben a fejlődés másmás szakaszát képviselő néprajzi jelenségek vannak jelen egymás mellett.) Jó alapul szolgál ennek a jelenségnek az illusztrálására és jobb megértésére például az udvardi és garamszentgyörgyi viselet összehasonlítása az izsai, ipolyszalkai vagy kisgyarmati viselettel. Míg az utóbbiak egy archaikusabb állapotot tükröznek, az előbbiek már egy polgárosultat.

Kétségtelen, hogy pontosítható-finomítható lehetne a kép. Ez részben abból adódik, hogy – bár kétségtelenül az egyik legjobban kutatott témakört jelenti – a viseletkutatást illetően is akadnak még fehér foltok Dél-Szlovákia magyar lakta vidékein. A kötet a viseletkutatás jelenlegi állapotát tükrözi, a további kutatások bár finomíthatják a képet, de már mivel egy jóval későbbi időszakban történnek majd, csupán eléggé megbízhatatlan, rekonstruált (vagy konstruált) képet kaphatunk annak az időszaknak a viseletéről, amely a köztudatban „hagyományos" népviseletként van jelen.

Szobiné Kerekes Eszternek köszönhetően a kötetben bemutatott anyag fontos kordokumentumnak számít, komplex módon mutatja be a szlovákiai magyar tájak viseleteit, vagyis azt, hogy a 20. és 21. század fordulóján a helyiek és a témával foglalkozó hivatásos néprajzkutatók és az amatőr néprajzgyűjtők szerint mi minősül ún. hagyományos paraszti viseletnek. Egy jó szemű és tollú viseletkutató számára mindenképpen kincsesbánya lehet ez a kötet. Alapos elemzése akár egy külön tanulmányt is megérdemelne. Annyi bizonyos, a kötet a viseletkutatók számára megkerülhetetlen.

L. Juhász Ilona

Érzékeny szimbiózis

Részlet a szerző főszerkesztői beköszöntőjéből

Mivel a főszerkesztői beköszöntőktől általában azt várja az olvasó, hogy megtudjon valamit a szóban forgó lap terveiről, nézzük át röviden a lehetőségeket. Ehhez azonban a *Szőrös Kő* szerepét tágabb kontextusban érdemes szemügyre vennünk. A Felvidéken (vagy Felföldön) kevés magyar nyelvű folyóirat jelenik meg. Ezek közül is mindössze öt és fél foglalkozik irodalommal. A „fél" szó itt semmiképpen sem lekicsinylő minősítés volna; használata azért indokolható, mert az *Új Szó* mellékleteként havonta napvilágot látó *Könyvjelző* átmenetet képez a napilapok kulturális rovatai és a szakosodott periodikák között. E melléklet nagyon is jól működik adott lehetőségeihez mérten: kiadóra való tekintet nélkül hírt ad az új kiadványokról, képes beszámolókkal, recenziókkal (olykor kritikákkal) segíti az olvasók tájékozódását. Ennek köszönhetően a *Könyvjelző* az elmúlt évek során nagyban hozzájárult az olvasáskultúra népszerűsítéséhez.

Az öt folyóirat közé sorolom a *Fórum Társadalomtudományi Szemlé*t is, melyben időnként helyet kapnak irodalommal, irodalomtörténettel foglalkozó tanulmányok, könyvismertetések. Mivel e negyedévenként megjelenő tudományos lap profilja jóval szélesebb, mint egy átlagos irodalmi folyóiraté, nem várható el tőle, hogy maradéktalanul felkarolja (pláne nem, hogy helyettesítse) az irodalmi szakkritikát. Ugyanígy nem kérhető számon a Fórum Kisebbségkutató Intézet által kiadott, Fazekas József főszerkesztése alatt működő kiadványon az irodalmi kérdésekben való naprakészség. Azt tehát, hogy a folyóirat csak esetenként tekint ki az irodalmi jelenségekre, nem szabad lebecsülnünk. El kell fogadnunk, hogy a tudományközi érdeklődés centrumában más természetű kérdések állnak, viszont azt sem szabad felednünk, hogy ezek perifériáján azért ott van az irodalom.

Következő folyóiratként a *Partitúrát*, a Sambucus Irodalomtudományi Társaság frissen indult lapját említeném. Az első szám után annyi máris megállapítható róla, hogy a Benyovszky Krisztián főszerkesztésében útjára bocsátott időszaki kiadvány szaktudományos érdeklődésű. Vagyis megkísérli betölteni azt az űrt, melyet a felföldi irodalmi élet (melyet nem csak folyóiratok, hanem intézmények, szervezetek, tágabban: értelmezői közösségek is alakítanak) mindeddig maga mögött hagyott. E lap – amennyiben megjelenése folyamatos lesz – nagy szerepet játszhat abban, hogy a Szlovákiában tevékenykedő magyar irodalomtörténészek, kritikusok munkája olykor találkozhasson egy-egy itteni folyóiratszám erejéig, és együtt kerüljön a szakmai nyilvánosság elé. (Ez eddig ugyanis nem volt jellemző, ki-ki ott publikálta elméleti írását, ahol arra bárhol másutt igény volt.) Az imént említett három kiadvány közös jellemzője, hogy profiljából következően nem közöl szépirodalmat (pontosabban a *Könyvjelző*ben néha feltűnik egy-egy vers vagy prózarészlet, de a melléklet mégsem erre szakosodott). A továbbiakban tehát azokra utalnék, melyekben az élő irodalom rendszeres közzététele kiemelkedő szerepet játszik.

A Fónod Zoltán főszerkesztésében megjelenő, nagy múltú *Irodalmi Szemle* per pillanat az egyetlen olyan felföldi magyar nyelvű folyóirat, mely – valóban havi lapként – évente tizenkét számmal jelentkezik. Felépítése könnyen átlátható: az egyes számok elején olvasható szépirodalmi alkotásokat esszék, tanulmányok stb. követik, majd kritikarovattal, tallózóval (az utolsó oldalakon közérdekű információkkal) zárul az aktuális szám. Ez a struktúra természetesen kiegészülhet vagy arányaiban megváltozhat, mégis nagyjából állandónak, ismétlődőnek tekinthető. Ilyen szempontból az *Irodalmi Szemle* – felépítését alapul véve – sok-sok magyarországi folyóirattal tart rokonságot. A standard szerkezetnek – talán mondanom sem kell – számos előnye és hátránya van, éppen ezért az ilyen típusú lapok kavalkádjából tartalmi újításokkal vagy a design szokatlanságával lehet kitűnni. Az *Irodalmi Szemle* arculatának megítélését nem tartom feladatomnak (itt nem is volna helyénvaló); úgy gondolom viszont, hogy nehezen képzelhető el bármilyen jellegű irodalmi élet megbízhatóan megjelenő havi lap nélkül.

Annak kérdése, hogy korszerűsíthető-e a felföldi folyóirat-kultúra, szorosan összefügg a *Kalligram* átalakulásával és szemléleti törekvéseivel. A Csehy Zoltán főszerkesztésében működő lap iránti szimpátiámat nehezen tudom véka alá rejteni. Miért? Elsősorban azért, mert az utóbbi két és fél évben a *Kalligram* által al-

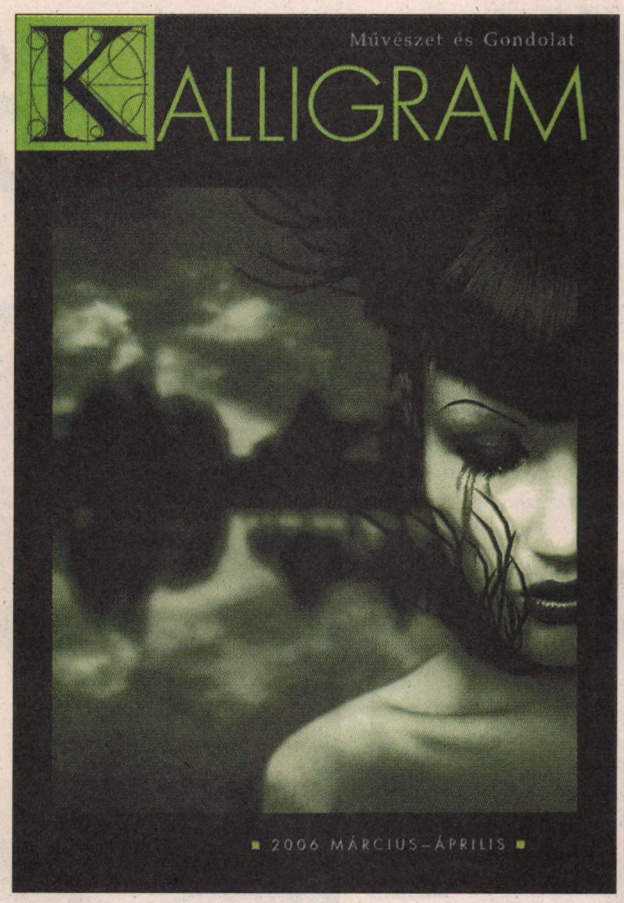

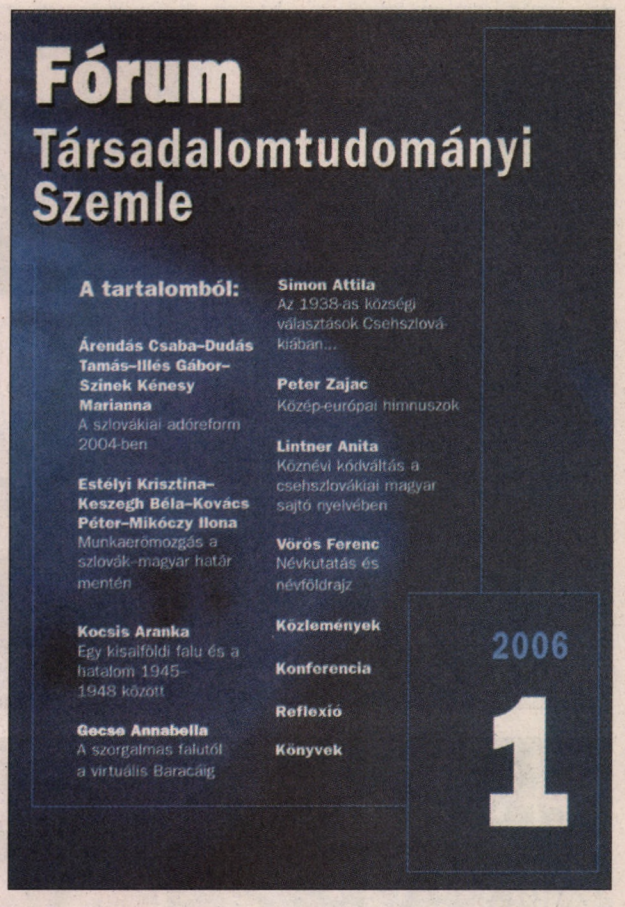

kalmazott újítások indokoltak voltak, és úgymond bejöttek. Szinte biztosra veszem, hogy a folyóirat egyes számait összmagyar viszonylatban is jó kézbe venni. Nem csak a bevezetett rovatok, függelékek, blokkok stb. miatt, hanem a látvány végett is. A *Kalligram* az elmúlt időszakban képes volt bizonyítani, hogy a folyóirat nem pusztán szövegfelület, de olyan optikai médium egyben, mely kielégítheti az olvasói tekintetet. A magazinjelleg felé történő nyitás többek között ezért lehet a strukturális változtatások kiindulópontja. Bármi is az oka annak, hogy a lap duplaszámokkal, kéthavonta jelentkezik, színvonala nem csökken. Mindemellett a *Kalligram* az irodalom és az irodalommal foglalkozó műfajok legtöbb válfaját – és professzionális szerzőit – felvonultatja, s ez is hozzájárulhat ahhoz, hogy ma már rangos folyóiratként tartják számon.

Utoljára hagytam a *Szőrös Kő* bemutatását. Egyrészt azért, mert ily módon láthatóvá vált, hogy a lapnak milyen kontextusban kell helytállnia. Másrészt azért, mert jellemzésébe immár beleszőhetem elképzeléseimet, melyekhez viszonyítási alapot teremtettek a fentebb elmondottak. Harmadrészt a kitérőnek didaktikai szerep is tulajdonítható, hiszen a laptól való elfordulás óhatatlanul arra terelte a figyelmet, hogy sem az olvasói ízlés, sem a szerkesztői tudat (ha van ilyen) nem redukálható egyetlen szempontrendszerre. (A hierarchiák általában egydimenziós rendszerek, ezért bármikor található olyan szempont, amely alapján az egyik lap alulmaradna egy másikkal szemben. Majd egy eltérő kiindulópontból az előbbi kerekedne felül, és az utóbbiról lehetne elmondani, hogy nem áll a helyzet magaslatán. Éppen ezért tekintettem el attól, hogy rangsoroljam a fenti folyóiratokat; hiszen könnyedén kihozhattam volna azt is, hogy a *Szőrös Kő* bizonyos szempontból a legjobb, de azt is, hogy más szempontból a legrosszabb helyet foglalja el a rendszerben. Egy konkrét példa: ha a szerint értékeljük a lapokat, hogy ideális-e a méretük, akkor az összes olyan folyóirat leértékelődik, melyet nagyobb méretűre terveztek az átlagos postaládáknál; ezek ugyanis kézbesítéskor eltörnek.) Negyedrészt a rövid áttekintés gesztusértékű vállalkozásnak is felfogható, mivel arra ösztönözném a *Szőrös Kő* eddigi és leendő olvasóit, hogy nézzenek meg más lapokat is. Ekkor fog kiderülni ugyanis, hogy mindegyikben van valami, amit a többiben hiába keresnénk.

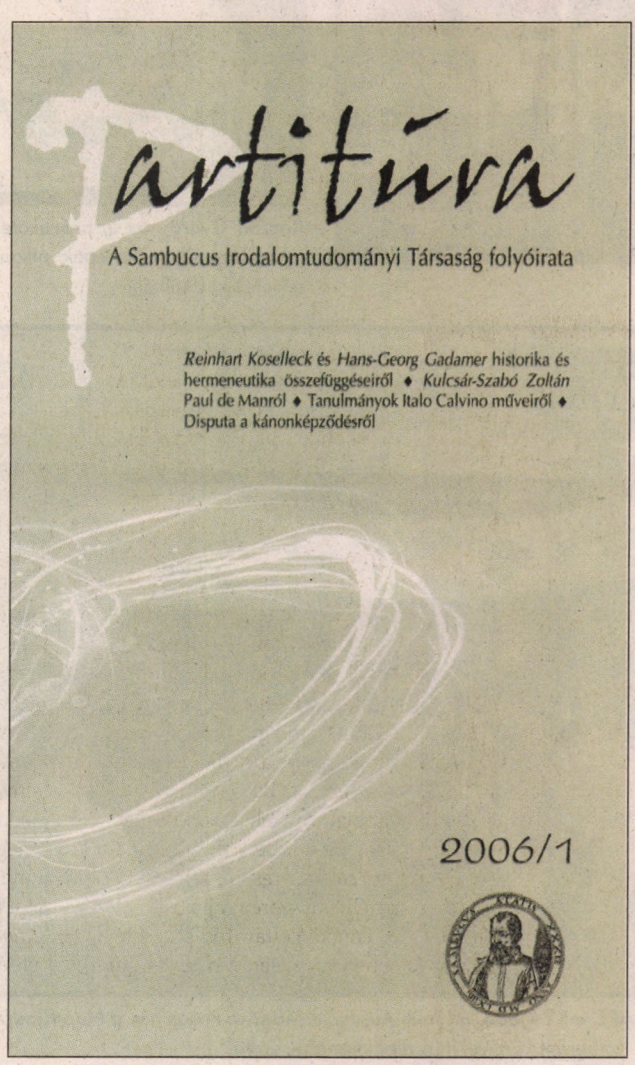

H. Nagy Péter

(Az AB-ART Kiadó által megjelentetett Szőrös Kő című kéthavi irodalmi, művészeti és kritikai folyóiratnak júniustól H. Nagy Péter kritikus a főszerkesztője. Kinevezéséhez e helyt is gratulálunk.)

Ünnepi Kö

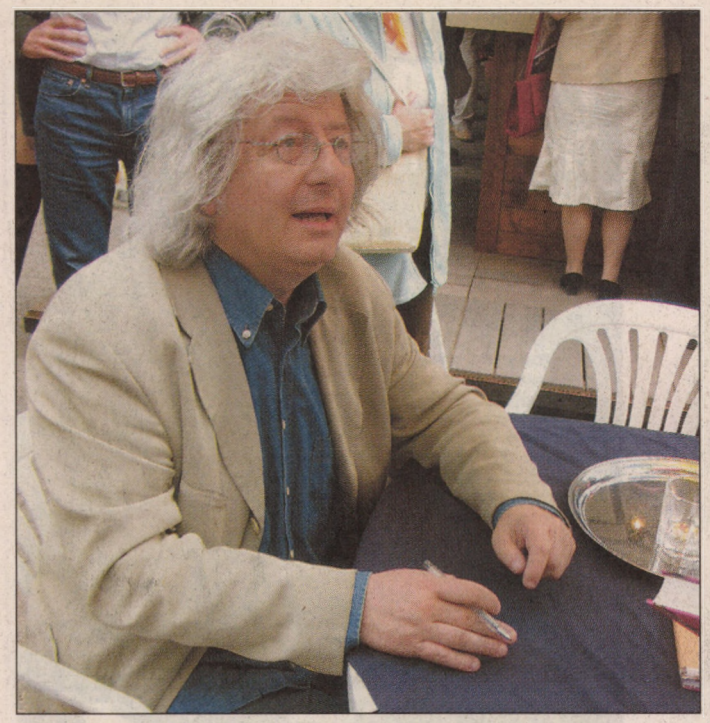

Esterházy Péter az év kiadójának kikiáltott Magvető sátra előtt. Mögé olvasók hosszan kígyózó sora képzelendő. Elé pedig idei könyvheti újdonsága, az Utazás a tizenhatos mélyére

A Plectrum és a Nap Kiadó kötetei. Közép terjúkat és beszélgetéseket tartalmazó kö

Fried István és Grecsó Krisztián

Konrád György az új prózakötetét (Csodafigurák – Arcképek, pillanatfelvételek) dedikálja

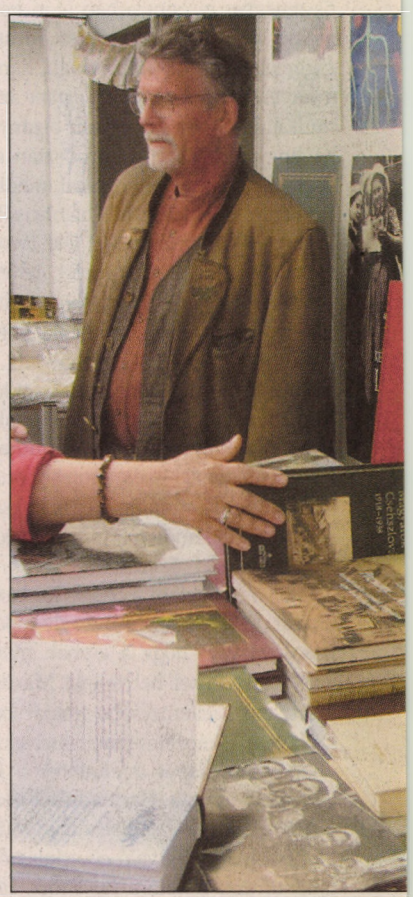

A szlovákiai magyar kiadók közül az AB-ART, a KT Kiadó, a Lilium Aurum, a Madách-Posonium, a Nap Kiadó és a Plectrum közös standon állított ki, de a Kalligram könyvei itt is megkaphatók voltak

Jankovics Marcell a Méry Ratio sátránál. A séges csillag" címmel jelent meg művészett

nyvhét

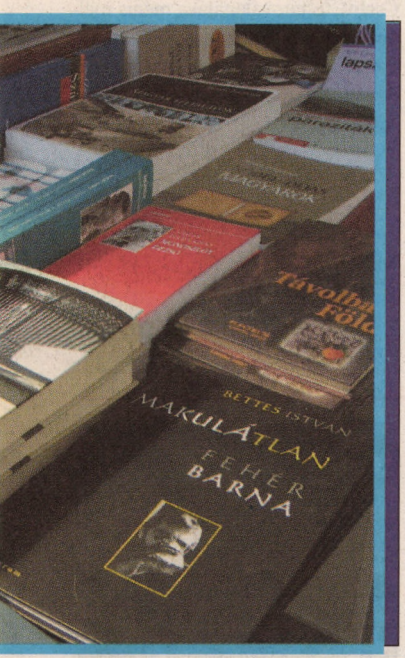

acza Éva Jelek a porban I. című, irodalmi in-
(Csanda Gábor felvételei)

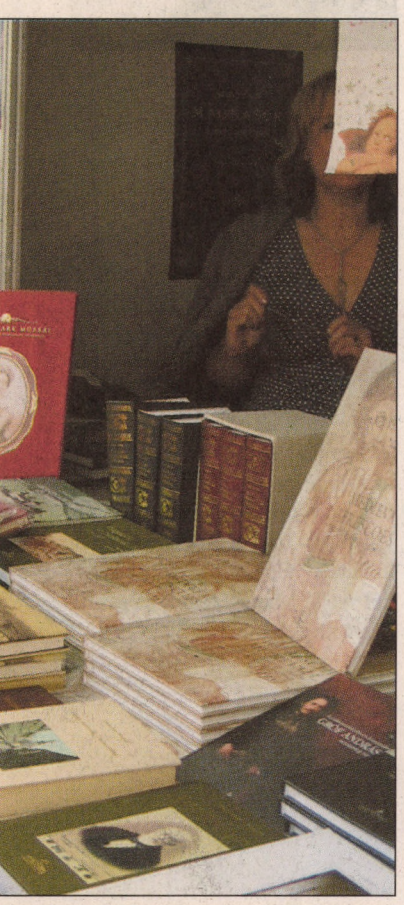

dónál a könyvhétre „Csillagok közt fényes-
neti albuma

Sándor Iván dedikál a Kalligram sátra előtt. A kiadónál Követés címmel jelent meg regénye

A majomkirályfi című, Fülöp-szigeteki népmeséket közreadó mesekönyv (AB-ART), jobbra Kőrösi Zoltán Milyen egy női mell? (Kalligram) című regénye, mely az idei Budapesti Könyvfesztiválra jelent meg

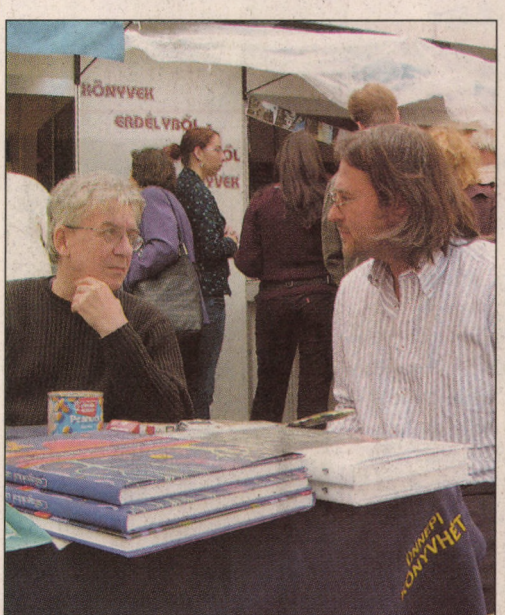

A Méry Ratio Kiadónak külön standja volt. Az asztalnál Méry Gábor igazgató, jobbján Cseh Tamás, akinek Síksági indián mesék című válogatása jelent meg a könyvhétre

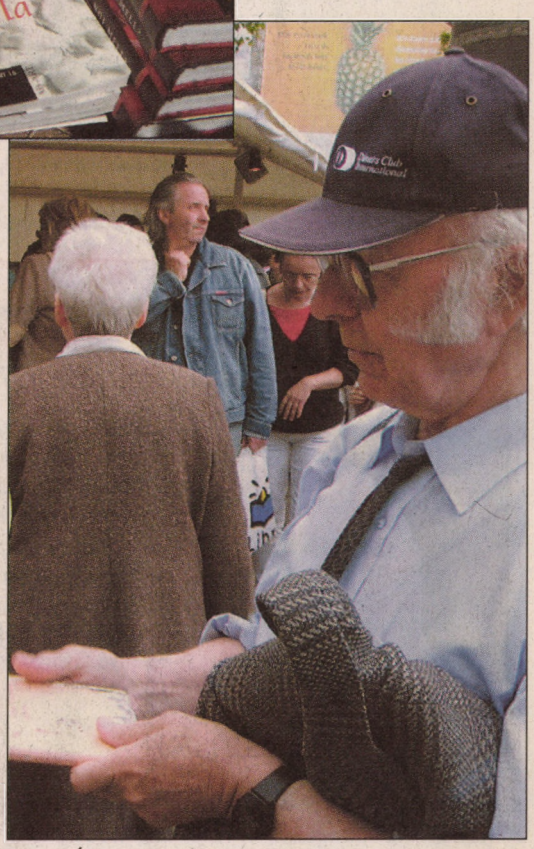

Tőzsér Árpádnak a Helikon adta ki legújabb verseit (Léggyökerek). A képen Esterházy Péter új könyvét mustrálja

KÖLTÉSZET

Szlovákiai magyar szép versek 2006
SZMÍT–Lilium Aurum

A kötet a szlovákiai magyar költőknek az elmúlt évben megjelent legszebb verseit tartalmazza, melyeket az összeállító Kukorelly Endre különböző hazai és magyar lapokból, folyóiratokból válogatott.

Kötve, 112 old., 12,5x19 cm
bolti ár: 229 Sk
kedvezménnyel: 206 Sk

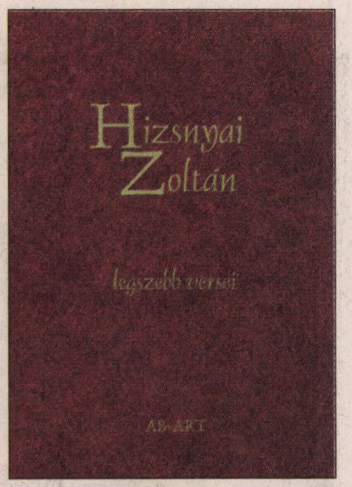

Hizsnyai Zoltán legszebb versei
AB-ART

A József Attila-díjas költő nem tartozik az elkényeztetett szerzők közé, ritkán emlegetik a kánongyártók. Csehy Zoltán válogatása mégis méltán kap helyet abban a sorozatban, amelyet Parti Nagy Lajossal indított a kiadó.

Kötve, 128 old., 15x21 cm
bolti ár: 220 Sk

Hrabal, Bohumil
Színnyomatok
Kalligram

„Úgy álmodik a világról, mint egy szürrealista poéta, de úgy bolyong a testben, mint egy reneszánsz-realista költő: az ember az ő látomásaiban a kavargó városi természet, a világmindenség közepe. Szíve a város szíve." (Tőzsér Árpád) A világhírű író versei Tőzsér Árpád fordításában.

Kötve, 168 old., 13,5x16,5 cm
bolti ár: 200 Sk
kedvezménnyel: 160 Sk

Juhász R. József
Képben vagy?
Nap Kiadó

Az impozáns kötet többdimenziós kompozícióba rendezi Juhász R. József (Rokkó) vizuális költészeti tevékenységét. A húszéves termés a kassákista képversektől a szöveg- és fotómontázsokon, kollázsokon át az akciókölteszetig terjed.

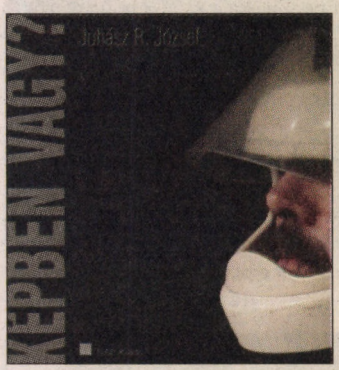

Fűzve, 144 old., 20x20,5 cm
bolti ár: 220 Sk
kedvezménnyel: 200 Sk

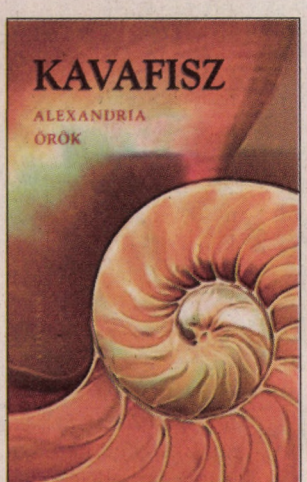

Kavafisz, Konsztandinosz Petrosz
Alexandria örök
Kalligram

„Alexandria éppúgy jelkép, mint Róma vagy Athén", vagy még inkább, hiszen „Alexandria már csak a költészetben létezik." A Kavafisz-költemények újabb kiadásának értékét növeli, hogy a költő magyarul mostanáig nem közölt verseit is tartalmazza. Déri Balázs, Papp Árpád, Somlyó György és Vas István fordításában.

Kötve, 344 old., 14x23 cm
bolti ár: 290 Sk
kedvezménnyel: 232 Sk

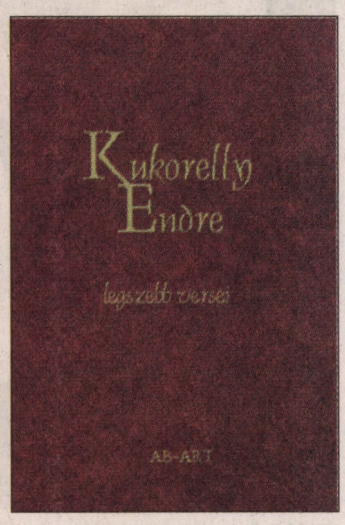

Kukorelly Endre legszebb versei
AB-ART

„Kukorelly Endre egy készen álló nagyobb, 284 opuszból álló válogatást bocsátott a rendelkezésemre, vagyis egy már újraírt versekből álló, általa válogatott virtuális kötetből volt lehetőségem válogatni." (Németh Zoltán)

Kötve, 128 old., 15x21 cm
bolti ár: 220 Sk

Az Ardamica Zorán-jelenség

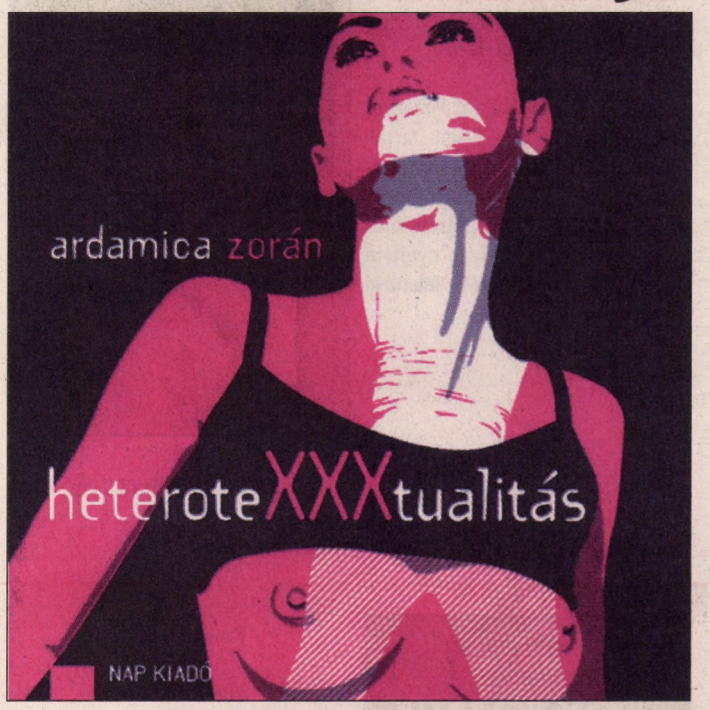

Ardamica Zorán, kérem szépen, jelen van. Nyújtogatja nyelvét, szamárfület mutat, és jókora fityisszel hökkent meg bennünket. Átver, bever, kiver. Nem modorál, a lufikat megvárja, míg teli tüdőből felfújják, aztán érkezik, és zsupp, gombostűjének illik tudnia a dolgát. Pukkaszt, amire a világ történései alkalmat adnak, stabil pókhálót szőnek, és ő nem hagy(hat)ja ki ezt a ziccert. Ebbe a csapdába húz be mindnyájunkat. Áldozatra kész legyekké váltunk. Így „ijesztget", és még bele sem néztünk, bele sem olvastunk. *Moslékrondó, egyétek, heteroteXXXtualitás.* Három kötetének három provokatív címe. Bicska a zsebben, meg szőr a háton. Átráz, kiráz. Nem egyszerű ez. Moslékkal etet, aztán meg Adult Channelt vagyunk kénytelenek szemeinkkel (meg mással) végigpásztázni. Ne legyünk prűdek, ez azért még többé-kevésbé tetszik is. Ez van. Pofára vettek. Nincs menekülés.

Persze, fölösleges ezen most csodálkozni. Az 1996-ban Losoncon létrehozott Plectrum Kiadó feltűnésekor kellett volna először is. Hisz a mai világban beszámíthatónak tartható-e az a (tanár)ember, aki a palóci Felvidéken magyar könyvkiadót hoz létre, méghozzá egy olyan városban, ahol már egyre inkább ritkaságszámba megy a magyar szó?! Van-e értelme ebben a stagnáló irodalomellenes közegben, amely körülvesz bennünket, valamit is kreálni? Van-e egyáltalán kiút ebből a szöveg-tömegdzsungelből, mutat-e valamiféle rációt a fölöslegesnek tűnő, jó értelemben vett mártíromság?

Az idő Ardamicát igazolja. Annak ellenére vagy éppen azért, mert első kötetére, a *Moslékrondó*ra (1998) szinte semmilyen kritika nem érkezett. Pumpa. A tenyérnyi kötetben megannyi feszültség, vibráció, élénkség. Néha több is a kelleténél. Néha meg kevesebb. És nagyon sokszor pont annyi. Kell. Új hang, szemtelen, kötözködő. Bátran véleményt formáló, senkitől nem félő, amolyan durr bele. Formailag még nem az igazi. Szerkezetileg sem a legjobb. Egy dolgot azonban biztosan nem érdemelt: a hallgatást rá. Mert az ajtón belépett. Kopogtatás nélkül, merész önbizalommal. Ahogyan az egy „romlás virágától" méltó és megszokott. Megbántva bár, de törve nem.

A költészet nem árul zsákbamacskát. A befogadó közreműködése nélkül nem rugdos meg és nem ad baráti jobbot sem. Villon, Baudelaire, Poe kirívó mesterei az izzásnak, a feszültség megteremtésének, az eddig burokban élők számára hangsúlyozott kissé szokatlan, hangzatos létlenyomatnak. A félelem, az irtózat hajlama ugyanúgy megtalálható minden emberben, mint a boldogság, az öröm képessége. Az ember magába rejti minden szándékát, titkát, ez teszi sejtelmessé, kiismerhetetlenné. Egyedivé. Mennyire hozzátartozik is életünkhöz a gonosz és a jó folyamatos dulakodása vagy épp, ha úgy akarják, barátságos hátba verése. Ardamica ezt a folyamatot vette észre, ezt kezeli nagyszerűen. Szemérmességnek nyoma sincs. Nem is hiányzik.

Reflexiók, széljegyzetek, vitaindító- és -folytató írások egyvelege az *egyétek* (2004). Több év kibeszólásai egy helyre be-kigyűjtve. Komfortos szobába, kandalló mellé, nekivetkőzve, élvezetet habzsolva. Mint férfi letolt gatyával a toaletten nyolcezer idegszálra gondolva. Azt gondolnánk, kissé szárazabb a mondandó. Hát hölgyek, urak, nem! Ezekben a prózai szösszenetekben érezhető igazán Ardamica ereje. A lírikus epika elemei itt érhetők leginkább tetten. Szőröz, de nem gáncsol. Köpdös, de rögvest nyújtja tiszta zsebkendőjét. Elindul valahonnan, és megtalálja hajóját a kikötőben. Az odavezető úton pedig van minden. Tövis, sziklaomlás, cunami, a másik oldalon lélegzetvétel, dominancia, lemeztelenítés. Pofon és simogatás, rózsa és gyom. Az írások végi magyarázat ügyesen ad nagyobb aktualitást az ötleteknek, véleményeknek.

Ardamica legújabb versgyűjteménye a *heteroteXXXtualitás* (2005). Már borítójával sokkol, két félmeztelen hölgy egybeolvadásával borzongatja (vagy inkább nyálaztatja) a nagyérdeműt. Ha lehet, ez még határozottabb, még vagányabb poémacsokra a költő ízlésvilágának. Nem hazudtolja meg önmagát. Nyílt, egyenes, sokszor már-már obszcén közbeszólásaival valóságot fest, akár tetszik nekünk, akár nem. Felkínálja kincses ládáját, de nem mondja meg, hogy mit vegyünk ki belőle. Ránk hagyja. Egy célja, hogy ne hagyjuk szótlanul. Foglalkozzunk vele. Beszéljünk róla. Puszilgassuk. Feszítsük meg. Groteszk képei hamar túlnőnek a szövegen. A mélységekben forr az indulat. Az egész világ irónia. Ő ezt tudja, és másokkal is láttatni akarja.

Szászi Zoltánnal teljes mértékben egyetértek. Ha a költő képes lesz még fegyelmezettebb lenni, nem félni néhol szövegeit meghúzni, még inkább hatása alá bírhatja közönségét. Formailag már most sokkal összeszedettebb, mint *Moslékrondó*jával volt. Ciklusai mindig más-más témáknak kínálnak helyet. Azért, hogy a végére meg aztán optimálisan összeálljanak. Genny és seb, magyarság, zárójelek hüvelye, aktus és kiírás magából. Ez egy semmivel és senkivel sem összetéveszthető „ardamicás" életforma, életvitel. Lehet szeretni, lehet utálni, csak közömbösnek nem szabad maradni.

Ardamica Zorán munkássága üde színfoltja irodalmunknak. Felkészült, szokatlanul kacérkodó stílusban megírt látleletei beköszönnek minden ház ablakán. Csupán rajtunk múlik, hogy viszonozzuk-e.

Vankó Attila

Üde színfoltja irodalmunknak

Már borítójával sokkol, két félmeztelen hölgy egybeolvadásával borzongatja (vagy inkább nyálaztatja) a nagyérdeműt. Ha lehet, ez még határozottabb, még vagányabb poémacsokra a költő ízlésvilágának. Nem hazudtolja meg önmagát. Nyílt, egyenes, sokszor már-már obszcén közbeszólásaival valóságot fest, akár tetszik nekünk, akár nem. Felkínálja kincses ládáját, de nem mondja meg, hogy mit vegyünk ki belőle. Ránk hagyja. Egy célja, hogy ne hagyjuk szótlanul. Foglalkozzunk vele. Beszéljünk róla. Puszilgassuk. Feszítsük meg. Groteszk képei hamar túlnőnek a szövegen. A mélységekben forr az indulat. Az egész világ irónia. Ő ezt tudja, és másokkal is láttatni akarja.

SZÉPPRÓZA

Szlovákiai magyar szép próza 2006
SZMÍT–Lilium Aurum

A kötet a Szlovákiában élő magyar szerzők azon elbeszéléseit tartalmazza, melyek az elmúlt év folyamán magyar irodalmi folyóiratokban jelentek meg. Csaplár Vilmos válogatása hű képet kíván nyújtani a szlovákiai magyar próza jelenlegi helyzetéről.

Kötve, 184 old., 12,5x19 cm
bolti ár: 229 Sk
kedvezménnyel: 206 Sk

Gágyor Péter
Ezek
Nap Kiadó

A jeles színházi rendező tavalyi drámakötetét követően ezúttal egy megrázó naplóregénnyel jelentkezik. A cselekmény a szlovákiai magyarok második világháború utáni jogfosztottságának idejétől a kommunizmus végjátékában kikényszerített emigrációig kíséri végig az értelmiségi főhős életútját.

Fűzve, 276 old., 12,5x18,5 cm
bolti ár: 170 Sk
kedvezménnyel: 150 Sk

Gombrowicz, Witold
Transz-Atlantik
Kalligram

„A Transz-Atlantik a leghazafiasabb és legbátrabb mű, amit valaha írtam. El kell szakadnunk érzelmileg is, intellektuálisan is Lengyelországtól, hogy nagyobb szabadságra tegyünk szert a hozzá való viszonyunkban, hogy alakítói legyünk." (Witold Gombrowicz) Körner Gábor fordításában, Pályi András előszavával.

Kötve, 156 old., 11,5x17,5 cm
bolti ár: 250 Sk
kedvezménnyel: 200 Sk

Kmeczkó Mihály
Postscriptum
Madách-Posonium

A két éve hatvanévesen elhunyt költő-író bizarr elbeszélés-parafrázisaiban, humoros történeteiben felváltva főszerepel a valóság és az abszurditás, az élet és a halál, a dikció pedig mintha egyre a próza és a vers között egyensúlyozna.

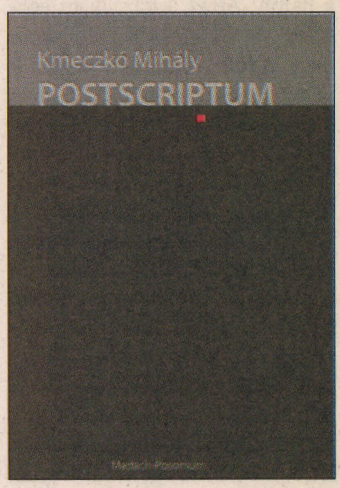

Kötve, 168 old., 12x20 cm
bolti ár: 135 Sk

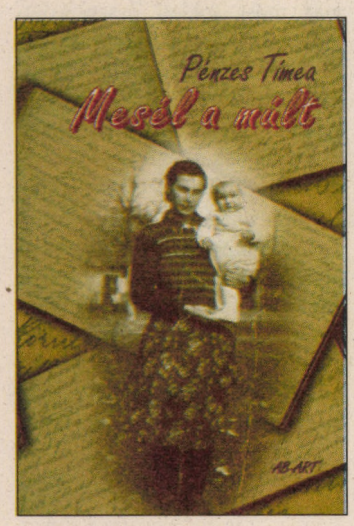

Pénzes Tímea
Mesél a múlt
AB-ART

A kötet témája a szerző családja: a dédanya, az ükapa, a nagyanya, végül a tragikusan korán elhalt édesanya emlékezete. Pénzes Tímea az eddigi köteteinél szélesebb tematikát dolgoz fel, váltakozó helyszínrajzai lenyűgözőek, szereplőinek skálája kötöttebb, archaikusabb a nyelvi stílusa.

Kötve, 200 old., 15x21 cm
bolti ár: 220 Sk

Szalay Zoltán
Ártatlanság
Madách-Posonium

A fiatal Szalay Zoltán (1986) tizenöt elbeszélését tartalmazza e kötet. Az induló szerző novellái pszichologizáló történetek, terük legtöbbször a Csallóköz lepusztult kultúrájú falvai, idejük a kelet-európai vadkapitalizmusok ideje.

Kötve, 168 old., 12x20 cm
bolti ár: 135 Sk

Édes anyaszók fényes katedrálisa

Kulcsár Ferenc Hétördögök című kötetéről

Kulcsár Ferenc első gyermekverskötete 1981-ben jelent meg, *Dióhintó* címen, azóta meséivel és gyermekeknek írt verseivel csupán antológiákban találkozhattunk (*A mullók városa, Hogyan kell repülni?, Csodalámpás, Mesevarázs*). Igazi hiánypótló kötetet jelentetett tehát meg az AB-ART Kiadó, a *Hétördögök* című könyv hatalmas, gyönyörű szép, súlyos és gazdag kincstára az édes anyaszóknak, a ritmusnak és a játéknak.

Fekete-fehér és színes oldalak, versek és mesék váltakoznak benne – mintha csak két könyvecske lenne egybefűzve. Ez persze csak a látszat, hiszen a mesék nem szokványos történetmesélős mesék. Lírai hangulatúak, sokszínűek és elbűvölők, apró, színes varázsütésre nyíló virágai egy álombeli rétnek. Nem is a költő meséi ezek, nem a felnőtté, inkább a költőben lakó gyermeké. Mese pedig mindenről szólhat, még a meséről is. Akár a száműzött meséről is. Arról tudósít bennünket, hogy a gyerekek, ha Meseírók lennének, földön kalandozó, csillagok közt is bátran barangoló meséket írnának. „Bizony, a gyerekek a Szó-lakók – a mindenütt rejlő anyaszókban laknak: A fűben, a fában, a légben, a fényben. A vízben, a tűzben, a vasban, a magasban. Szemekben, számokban, színekben, szívekben. A hóban, a tóban, a hőben, a kőben, az aranyszárnynyal verdeső jövőben. Az álomban, az ólomban, az arcokban, a harcokban, az ércekben. A nevetésben, a sírásban, a boldog hószakadásban. Bizony, a gyerekek a szavak égő pipacstengerében laknak, a hangok láthatatlan tüzében."

Az író pedig a varázsló, aki a láthatatlan tüzet láthatóvá teszi. Sorjáznak a bolondos mesék, vicces mesék, a legtöbbször álomban vagy félálomban történők, felnőttesdi-gyerekesdi mesék, sok-sok repüléssel, a csallóközi nyárról és őszről, a szentesi Tündérhegy köveiről. Vagy itt van a kislány, Tyutyó, „akinek mindig csillog a szeme; olyan, mint a kora hajnali harmatos ibolya, néha meg a tengerszemet juttatja az ember eszébe... Tyutyó legszívesebben az óvodáról mesél, és nem bír kifogyni a történetekből." A mesékből természetesen nem hiányoznak a képzeletbeli bűbájos lények sem, például a jóságos mikacok, akik minden éjjel felporszívózzák az előző esti ricsajt, a rengeteg gyermekzsivajt, akik visszateszik a gyerekek fejébe az elfelejtett énekecskéket, a rendbe tett kis és nagy szorzótáblákat. Vagy például a mullók, akik sohasem esznek és sohasem alszanak. „Nappal napfényből szőtt halk hárfazene mellett, éjjel holdfényből szőtt halk lantzene mellett dolgoznak. Egy álló hónapon át ki sem mozdulnak palotáikból, ekkorra fogy el csodálatosan gazdag színkészletük." Bizonyára irigylik ezért Kulcsár Ferencet, akinek viszont – úgy látszik, hála istennek, és legyen ez még így nagyon sokáig – sohasem fogy el a csodálatosan gazdag színkészlete.

A versek maguk a legszebb magyar édesanya-szavak, a játékos rímek, a remek ritmusok, a képes és képtelen ötletek, a költői bravúrok – de ami ennél is fontosabb, nagy-nagy derű és szeretet sugárzik a sorokból. Helységnevekre, országnevekre, gyermeknevekre sorjáznak bátran a rímek, például a *Vigasztaló* című versben Nagymegyertől egészen Szentesig eljuthatunk egy képzeletbeli paci háton, a *Bolondos* című költemény pedig egy földgömböt forgat meg, s a gyerekeknek „pörög a fejük, mint a glóbusz". A kötet kiemelkedő verse az *Indián naptár*, amely igazi költői bravúr. És ott vannak még a turpisságok, incselkedők, tréfálkozók, mondókák, csillagnyitó énekek, ugratók, szökkenők, zsongatók, kiszámolók, szaporázók, döcögtetők, kurjantók, párosítók, csúfolódók, élcelődések, évődések, sóhajok, álmok, színek, ijesztgetők és kápráztatók. Ugyan mit lehetne még mondani róluk? El lehet mesélni szavakkal a zene nagyszerű élményét, az epertorta ízét vagy a rózsa illatát? Ugye, nem? Ezeket a verseket és meséket el kell olvasni – gyermeknek és felnőttnek egyaránt. Balázsy Géza ízléses, szép rajzai hatalmas teret kapnak a könyvben, bőséges fantáziával, pompás színekkel dolgozik, jól ráérezve a mesék hangulatára.

Illik vagy nem illik (lehet, hogy elvisz miatta a kóku?), Kulcsár Ferenc egyik meséjének egyik mondatát ilybé (s nem olybá) írtam át (parafrazáltam): Akik nagyon szeretik a könyveket, a *Hétördögök* lapjain barangolva úgy érzik, mintha csillagos égen sétálnának s madárdalt hallanának.

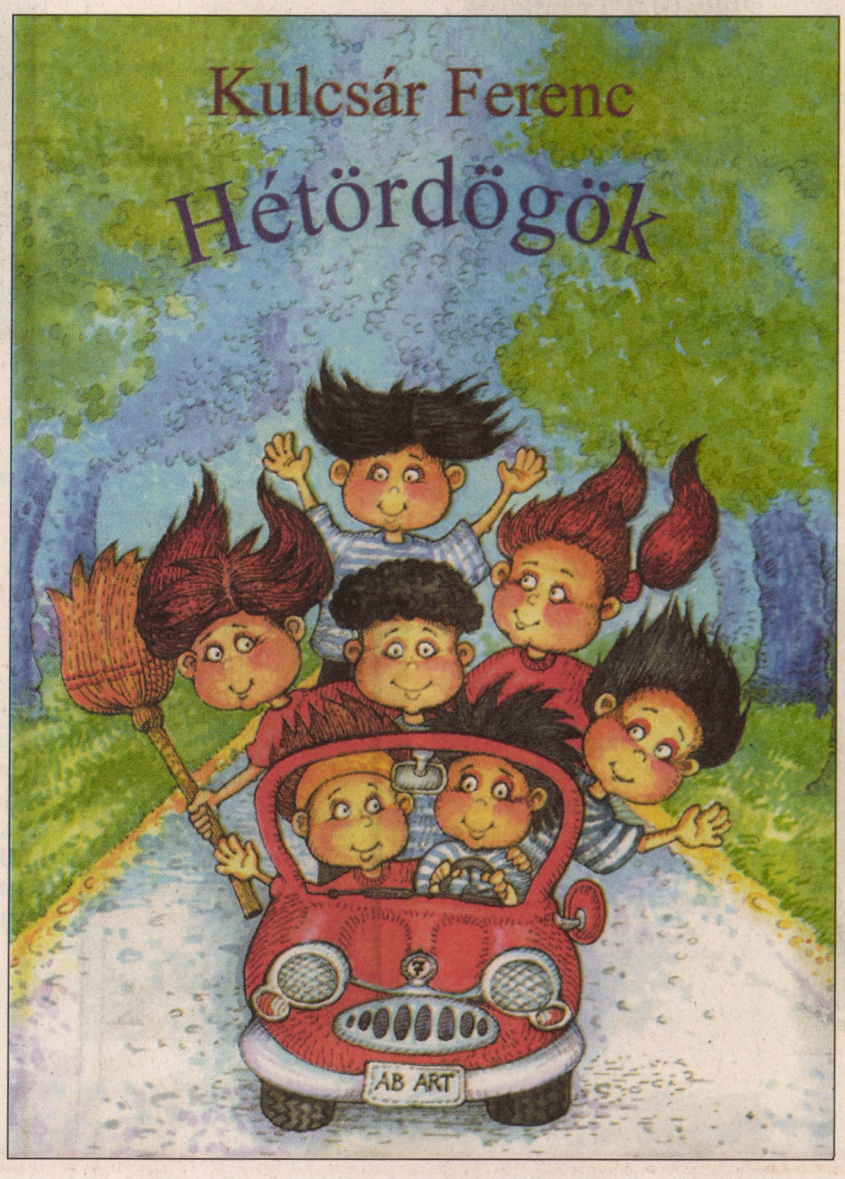

Z. Németh István

(Az írás a Vámbéry Kávéház könyvbemutatóján 2006. április 27-én elhangzott szöveg szerkesztett változata)

IRODALOMTÖRTÉNET

Fónod Zoltán
Repedések a siratófalon
Madách-Posonium

Ellentmondásos korunk s benne a szlovákiai magyar nemzetiség közösségének és irodalmának megannyi kérdőjele mered felénk az ismert irodalomtörténész helyzetrajzaiból, interjúiból, kommentárjaiból, vezércikkeiből és naplójegyzeteiből.

Kötve, 384 old., 13x20 cm
bolti ár: 230 Sk

Grendel Lajos
A kutya fája
Nap Kiadó

A szerző három publicisztikai sorozatban közölt esszéinek, jegyzeteinek, naplóinak gyűjteménye irodalomról és kultúráról, közéletről és napi politikáról, hagyományról és fejlődésről, nemzetről és egyetemességről. A *Kaleidoszkóp Könyvek* sorozat 4. darabja.

Fűzve, 208 old., 12,5x18,5 cm
bolti ár: 150 Sk
kedvezménnyel: 130 Sk

Lacza Éva
Jelek a porban I.
Nap Kiadó

A szlovákiai Pátria Rádió kitűnő riportere évtizedeken át készítette mélyinterjúit a szlovákiai magyar irodalom legjelesebbjeivel. A két kötetre tervezett kiadvány első részében többek között Tőzsér Árpád, Grendel Lajos, Bereck József, Barak László, Tóth László, Cselényi László vallanak legszemélyesebb műhelytitkaikról.

Kötve, 216 old., 13x20,5 cm
bolti ár: 190 Sk
kedvezménnyel: 170 Sk

H. Nagy Péter
Paraziták
Nap Kiadó

A kötet a szerző kritikusi munkásságának keresztmetszetét nyújtja. Maguk az írások és az azok tárgyául választott tanulmánykötetek, monográfiák az élősködő műfajok széles spektrumába illeszkednek. A *Kaleidoszkóp Könyvek* sorozat 5. darabja.

Fűzve, 176 old., 12,5x18,5 cm
bolti ár: 150 Sk
kedvezménnyel: 130 Sk

Rácz. I. Péter
Bizonyos értelemben
Nap Kiadó

Egy régóta várt kritika- és tanulmánykötet! Kevés fiatal irodalomtörténészről, kritikusról mondható el ugyanis, hogy az utóbbi évtized során olyan széles horizontban és olyan színvonalon végezte kutatásait, mint Rácz I. Péter.

Fűzve, 312 old., 15,5x23,5 cm
bolti ár: 190 Sk
kedvezménnyel: 170 Sk

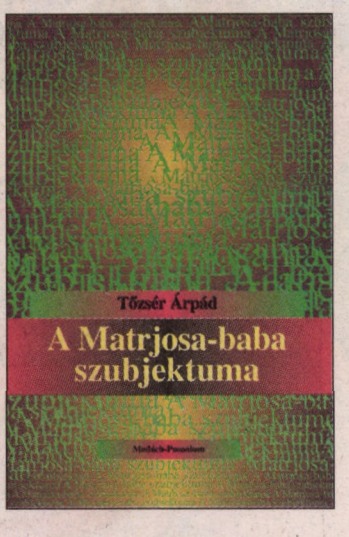

Tőzsér Árpád
A Matrjosa-baba szubjektuma
Madách-Posonium

A szerző esszéket, jegyzeteket, interjúkat tartalmazó publicisztikai gyűjteménye az irodalomról, a nyelvről és a közéletről való gondolkodás jegyében állt össze. Mint a címadó interjúban, a kötet szinte minden írásában ott dolgozik az írói-művészi szuverenitás, az alkotó szubjektum talánya és védelme.

Kötve, 268 old., 12x20 cm
bolti ár: 180 Sk

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI IRODALOM

A majomkirályfi
Fülöp-szigeteki népmesék
AB-ART

E történetek jó része nem is annyira mese, mint inkább a filippínó ősök mítoszainak és legendáinak feldolgozása, a teremtéstörténettől kezdve az évezredek során szájról szájra járó okos „példamesékig". A rövidebb-hosszabb szövegeket Vércse Miklós fordította és válogatta, a könyvet Lucia Pauliková színes festményei varázsolják látványossá.

Kötve, 88 old., 21x30 cm
bolti ár: 240 Sk

A próbára tett királyfi
Kis kalandozás a tündérmesék és varázsmesék nagy birodalmában
Kalligram

A tündér- és varázsmesékben a magyar népmesevilág népes sereglete vonul fel. Találkozhatunk izével és izével meg izével. Összeállította Tóth László, illusztrálta Balázsy Géza.

Fűzve, 128 old., 170x24 cm
bolti ár: 210 Sk
kedvezménnyel: 190 Sk

Balázsy Géza
A Nagyerdőben
AB-ART

Ha szeretetre, megértésre, összetartozásra vágysz, kedves kis olvasó, menj el a Nagyerdő környéki Margarétás rétre: Szunyóka, Nyafóka és Pufóka biztos megörül neked. A hat évvel ezelőtt megjelent mesekönyv újrakiadása, a szerző illusztrációival.

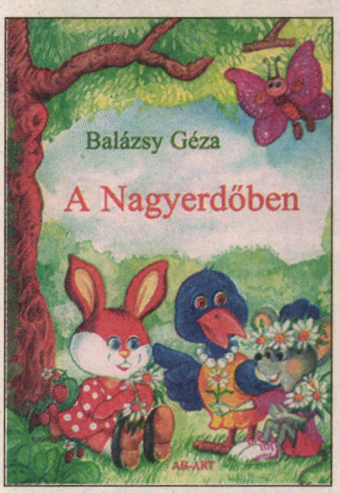

Kötve, 64 old., 21x30 cm
bolti ár: 190 Sk

Fellinger Károly
Fűhárfa
Lilium Aurum

A szerző új gyermekversei a négy évszak körforgását követő beosztásban kerülnek a legkisebb olvasók elé. A rímes-ritmusos rövid versek a gyermekmondókák és a népköltészet változatos zeneiségét hordozzák-közvetítik. A díszes kiállítású könyvnek minden oldala színes, nemcsak Béres Csilla illusztrációi révén, hanem oldalankénti más színű betűivel is.

Kötve, 96 old., 17x23,8 cm
bolti ár: 259 Sk
kedvezménnyel: 233 Sk

Csanaky Eleonóra–Haraszti Mária
Vers- és prózamondók kézikönyve
AB-ART

„Egy-egy vers tulajdonképpen egy-egy dráma... tehát pódiumon egy verset koreografálni kell" – idézi Latinovits Zoltánt *Pódiumművészet* című bevezetőjében Haraszti Mária. A kiadvány nélkülözhetetlen segédeszköz vers- és prózamondók számára. Terjedelmes szakirodalommal és könyvészeti útmutatóval. A kötethez tartozó lemezen 21 József Attila-vers hallható.

Fűzve, 176 old., 14,8x20,8 cm
bolti ár: 240 Sk

Kulcsár Ferenc
Én nem tudom, talán
Lilium Aurum

Kulcsár Ferenc versei a kamaszok nyelvén szólalnak meg, suhancok és tinilányok mondják el bennük, mit is gondolnak világukról, barátaikról, az iskoláról, a felnőttekről, a szerelemről. Szukálek Lajos illusztrációival.

Kötve, 104 old., 11,5x20 cm
bolti ár: 178 Sk
kedvezménnyel: 160 Sk

Nyerteseink

Májusi rejtvényünk (Koncsol László A harmatcsepp című versének egy részlete) nagy sikert aratott, a helyes válaszok száma ismét rekordot döntött. Ezúttal öt levelező megfejtőnknek küldünk könyvjutalmat; a szerencsés kisorsoltak és nyereményük: a párkányi **Galgóczi Teréz** (Zemlényi Attila: Rodeó; az AB-ART ajándéka), a kiskövesdi **Kiss Andrea** (Arthur Schnitzler: A játék; a Kalligram ajándéka), az izsai **Lévai Józsefné** (Bödők Zsigmond: Magyar feltalálók a repülés történetében; a Nap Kiadó ajándéka), a párkányi **Pál György** (Cselényi László: Negyedvirágzás; a Lilium Aurum ajándéka) és a peredi **Száz Pál** (Pályi András: Múlás és maradás; a Kalligram ajándéka).

Sorsoltunk azok között is, akik a Duba Gyula-paródia alapján kitalálták a feladványunkba rejtett szerző (Talamon Alfonz) nevét. Íme: **Cerovszky Erzsébet** Rimaszombatból, **M. Király Berta** Verebélyről és **Ollári Eszter** Nagykeszi-ről. Nekik Gágyor Péternek az idei könyvhétre megjelent naplóregényét (Ezek; a Nap Kiadó ajándéka) postázzuk.

Végül sorsoltunk a slágerlistájukat beküldők közt is: **Lelkes Ferencné** (Dióspatony) nyerte Grendel Lajos legújabb kötetét (A kutya fája; a Nap Kiadó ajándéka).

A rejtvény beküldőjének, **Méry Júliának** Nagymagyarra Lacza Éva irodalmi beszélgetéseket és vallomásokat tartalmazó könyvét küldjük (Jelek a porban I.; a Nap Kiadó ajándéka).

Mindenkinek gratulálunk, jó olvasást kívánva. Várjuk slágerlistáikat, olvasmányélményeiket, észrevételeiket, javaslataikat. Minden levél sorsoláson vesz részt.

Feladvány

Ki a szerzője az alábbi prózának?

„Zugaikból előmerészkedett férgek vadásszák csáprágóikkal a csendet, lomha pókok, ragacsos hálóik végén ingaként hintázva, miközben az érzékelhetetlen, lassan mozgó légáramlatok vándorlásaik során minduntalan nekiütköznek a néha felsercenő lángnyelvnek, gondolataim tátongó űrbe néző repedésein keresztül szokatlan érzések szivárognak elő, úgy tűnik, az árnyak egyre fenyegetőbben nyomulnak előre testemig, felemésztve a csekélyke fényt, tapinthatatlan testük előrelendítik a távoli sarkakból, hosszú, koromcsont kezeikkel kiéhezett, megzabolázhatatlan ragadozókként kapnak hirtelen felém, mohó markaik sokaságával takarva el a még jól látható tárgyak körvonalait, szemük lidércként villan képzeletemben, bőségesen hintve a rettenet acélfogú szikráit szívembe, melyeket fáradt vagyok eloltani rációval, belefeledkezem mind félelmetesebbé, fenyegetőbbé szított haláltáncuk igéző látványába, ahogy igyekeznek részesévé tenni, bevonni szorító, fullasztó ölelésükkel, az ágyammal együtt nyalábolnak fel a padlóról, sodródó falevélként tesznek játékszerükké sajátságos törvényű rítusokban." (Az álomkereskedő utazásai, 1995, részlet)

A helyes megfejtések beküldői közt könyvheti újdonságokat sorsolunk ki.

A bemutatott könyvek a megjelölt kedvezményes áron megrendelhetők

A megrendelő neve:

Utca, házszám:

Irányítószám, helység:

Telefonszám:

Szerző:	Cím:	db

A megrendelés címzettje: Vydavateľstvo Kalligram, s. r. o.
Staromestská 6/D P. O. Box 223 810 00 Bratislava 1
Tel./Fax: 00421-2-544 15 028 e-mail: distribucia@kalligram.sk

Az Új Szó könyvekkel és olvasókkal foglalkozó melléklete

Könyvjelző

Megjelenik havonta egyszer
Készül a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának támogatásával

Szerkeszti: **Csanda Gábor**
DTP: **Toronyi Péter**

Levélcím:
Könyvjelző, Námestie SNP 30, 814 64 Bratislava 1
Villámposta:
konyvjelzo@poetic.com
www.ujszo.com

A Könyvjelző legközelebb július 20-án, csütörtökön jelenik meg.